בס"ד

יום א', יד' בחשון תש"ס (24 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בכבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

במאמר הניתן הופיע באחד מעלוני פרשת השבוע הישנה, ולפיך יש כאן מקר תשב שהיה לנכון להבנות אליו תשומת לבנו. אשמח מאד לקבל תגובות והערות. (07-654-4548)

הקו האדום הגמיש

לפני שלושה שבועות היה למעשה, הופיע בעתונות, ולא זכה להתייחסות ההולמת. וחבל. נזכירו בקצרה. המדינה סמוכה על מאגר הכינרת. ימת מים מתוקים שהיא גם אקווריום למליוני דגים, מרכז קליטה לביוב ישובים וקיבוצים, ולעודף דשנים וכימיקלים של שדותיהם. השאיבה המתמדת ושנות הבצורת דלדלו את מימיה, ובקרקעיתה התגלו מרבצי מלח. חלום בלהות הוא, שבפתיחת הברזים יפרוץ קילוח עכור ודלוח, קובעת האגם שיבש. אך לא, הרשויות הקדימו רפואה למכה, וסימנו קו אדום שאין לשאוב מתחתיו. רשאים אנו להרגע. לכל היותר ייבשו הברזים...

השנה שעברה היתה, בעוונותינו, שחונה. השאיבה לא פחתה, והכינרת הדלדלה. עמדה שלושה סנטימטרים מעל לקו האדום, לגבול השאיבה. ומה יהא מחר, מחרתיים, בשבוע הבא? עונת הגשמים טרם החלה, וכמות הביוב הממשיכה לזרום אין בה כדי להעלות משמעותית את המפלס... מה יהיה? תוך ימים ספורים יאלצו להשבית את המשאבות על פי חוק. ואין זה חוק שרירותי, הקו האדום נקבע על פי המלצות מומחים, חישובי סיכון בלתי הפיך לאגם, לדגיגיו ולשותי מימיו...

מה יהיה, היושבת המוביל הארצי, האמנם תהיה הפסקת מים ארצית? לא, אין להעלות אפשרות כזו על הדעת. ובכלל, אין מקום לדאגה. הממונה על השאיבה יצא בהודעת הרגעה: היתה זו מהומה על לא מאומה, רחוקים אנו שלושים סנטימטרים מהקו האדום המדובר כל כך!

שלושים?! אך אתמול דיברו על שלושה! האם היתה כאן טעות?

ובכן, לא בדיוק. אתמול היו אלו שלושה סנטימטרים, והיום נהפכו כבר לשניים. אבל הפתרון נמצא והכינרת נושעה. גם אנחנו. פשוט מאוד, הוחלט להוריד את הקו האדום בשלושים סנטימטרים, איך לא חשבו על זה קודם. הרי זה פתרון גאוני בפשטותו. ובעצם, חבל על הטורח לקבוע בכל פעם קו אדום חדש. אפשר לקבוע בחוק שהקו האדום הוא תמיד שלושים סנטימטרים מתחת למיפלס העכשווי. אם יגיעו אל מרבצי המלח מכוסי שכבות הסרדינים, יתחפר לו הקו האדום מתחת לקרקע...

ההמצאה הנפלאה לא זכתה לתשומת הלב הראויה. כי לא ללמד על עצמה יצאה, אלא ללמד על הכלל כולו באה. להמחיש לנו כיצד נקבעות נורמות ונחקקים דברים: חוקים אלסטיים, גמישים, נמתחים כפי הצורך, מתכווצים ומתפשטים, חוקים "כבקשתך". גם בענינים הנוגעים לנפשנו, גם בקווים אדומים מכל הסוגים. בתי הספר אינם מחנכים, הערכים החילוניים פשטו את הרגל? אין בעיה. מצהירים שבתי הספר לא נועדו לחנך, אלא להקנות ידע – והבעיה נפתרה בקלות כה רבה, משחק ילדים ממש... נהגים עוברים על המהירות המותרת, מסכנים חיים? אין בעיה, מעלים את סף המהירות המותרת, ואין עוד עבריינים... אסור לגנוב? אז נקרא לזה "השלמת ציוד"... זה שונה כל כך, מנוגד מן הקצה, לחוקי התורה האלוקיים, הנצחיים, המציבים קו קבוע ומוחלט, דרישות ברזל, שעלינו להתאים עצמנו אליהן, ואיננו רשאים לכופפן אלינו, להטותן כרצוננו. הבחירה נתונה להיות צדיק או עבריין, אבל לא יתכן שהעבריין ישנה את החוק, את הדין, כדי להשאר צדיק.

ומאידך, אנו נזכרים את המיטה בסדום, אברהם בפרשת השבוע בשבת הקרובה, בה "וירא". עוברי-דרך, שהן רוצים לבלות לילה באמצע בסדום, נאחזו על המיטה הסטנדרטית שלהם - מי שהיה קצר מדי נמתח---ה! ומי שהיה ארוך מדי, קצצו לו את הרגלים.
אם לא הקו אדום....!

ולסיום, בענינים של היום:
- בשנת תש"א (5701-1940), נסגר ובוצע היום המצור בווארשה, הגדול במלחמות, שבמהלכו הושמדו כשלושה מיליון יהודים. כמעט כולם הושמדו בשואה, ה"ש.
- ובשנת תשנ"ג (5753-1992), נחנך היום הבנין הארעי של בי"ס המשפט העברי בירושלים.

יום נעים (וגשום)!